

Transitie arrangement

Regio Fryslân

Oktober 2013

1. INLEIDING

Op 1 januari 2015 gaat de verantwoordelijkheid en financiering van de gehele jeugdzorg over naar gemeenten. De daarvoor bestemde concept Jeugdwet is van advies voorzien door de Raad van State en is op 1 juli jl. naar de Tweede Kamer gestuurd. In de concept Jeugdwet is de verplichting opgenomen dat gemeenten in 2015 lopende zorgtrajecten voortzetten. Om die continuïteit van zorg te garanderen hebben Rijk, IPO en VNG afspraken gemaakt over het vóór 31 oktober 2013 tot stand brengen van regionale transitiearrangementen (RTA). Dit RTA heeft betrekking op:

- het realiseren van continuïteit van zorg;
- het realiseren van de benodigde infrastructuur;
- het beperken van frictiekosten.

Het arrangement moet in ieder geval afspraken over het jaar 2015 bevatten. Dit sluit aan bij het voorgenomen wettelijke overgangsrecht. De landelijke Transitiecommissie Stelselwijziging jeugd (TSJ) beoordeelt of het RTA voldoet aan de door haar gestelde proces- en vormeisen (zie bijlage 1).

De totstandkoming van het RTA in de regio Fryslân is ondergebracht bij 'Zorg voor Jeugd Fryslân' (het samenwerkingsverband van de 27 Friese gemeenten, provincie en zorgverzekeraar/zorgkantoor de Friesland).

Het Fries Transitiearrangement is een intentie om te komen tot nadere invulling om de zorg vanaf 2015 te continueren. In het RTA staan de basisuitgangspunten voor de afspraken tussen gemeenten en aanbieders over het continueren van zorg. Dit geldt ook voor de benodigde infrastructuur en het beperken van de frictiekosten.

2. PROCES

2.1 Partijen en proces totstandkoming RTA

Het portefeuillehoudersoverleg jeugd (Vereniging Friese Gemeenten) heeft op 29 augustus 2013 ingestemd met het Plan van Aanpak (bijlage 2) voor het tot stand komen van een RTA voor de regio Fryslân. Dit RTA is na overleg met de provincie, gemeenten en zorgaanbieders tot stand gekomen. Er is in een aantal bijeenkomsten en tijdens een marktconsultatie op 10 september 2013 tussen partijen gesproken over de procesmatige en inhoudelijke elementen van het RTA. Bij het opstellen van het RTA is er tevens gebruik gemaakt van beschikbare voorbeelden.

De afzonderlijke colleges van de Friese gemeenten leggen het RTA ter bespreking voor aan de afzonderlijke gemeenteraden en stellen het RTA vast. De basisuitgangspunten van het RTA wordt uitgewerkt in een omvormingsplan. De (inhoudelijke, financiële, juridische) richtlijnen voor dit omvormingsplan worden uiterlijk 31 december 2013 bekend gemaakt aan de aanbieders. Op basis van deze richtlijnen worden de aanbieders gevraagd het omvormingsplan op te stellen en in te vullen. Het omvormingsplan wordt vervolgens getoetst door de gemeenten.

2.2 De status van het RTA

Het RTA wordt bestuurlijk vastgesteld door de afzonderlijke colleges van burgemeester en wethouders van de 27 Friese gemeenten, onder voorbehoud van goedkeuring van de raad. Het voorgestelde RTA en ook het later genoemde omvormingsplan (paragraaf 4.1) verliest haar geldigheid indien niet is voldaan aan een aantal bindende voorwaarden zoals onder andere vermeld in paragraaf 3.9. Zowel gemeenten als zorgaanbieders spannen zich maximaal in om de gemaakte afspraken te realiseren en uit te voeren.

De aanbieders worden gevraagd dit RTA bestuurlijk vast te stellen en de gemeenten hierover te informeren.

De gemeenten in Fryslân blijven bij de verdere vormgeving en uitvoering van het RTA gezamenlijk optrekken, zoals afgesproken in het Kompas Zorg voor de jeugd Fryslân (verder: het Kompas; bijlage 3). Zij voorzien daartoe in het opstellen van heldere kaders voor de invulling van het omvormingsplan naar de aanbieders toe, een eenduidige opdrachtgeversrol en een daaraan gekoppelde inkoopverantwoordelijkheid voor het bovenlokale zorgaanbod. Daarnaast zullen tot 1 januari 2015 nog tal van zaken nader geregeld en uitgewerkt (moeten) worden. Een daarvoor op te stellen gezamenlijke werkagenda van gemeenten, aanbieders van jeugd- en opvoedhulp en huidige financiers ziet toe op tijdige agendering en uitwerking daarvan.

3. REIKWIJDTE

Het voorliggende RTA Fryslân voorziet conform de landelijke kaderstelling in:

- het realiseren van de gewenste continuïteit van zorg;
- de kaders voor de daarvoor benodigde omvorming van de (organisatie van de) uitvoering/infrastructuur;
- het voorkomen dan wel minimaliseren van de frictiekosten.

3.1. Partners, provincie, zorgverzekeraar en zorgaanbieders

Voor wat betreft de continuïteit van zorg hebben de gemeenten in de provincie Fryslân, voor de overdracht van de door de provincie gefinancierde instellingen, te maken met 2 organisaties; BJZ en Jeugdhulp Friesland.

Het RTA heeft ook betrekking op aanbieders van jeugdhulp die thans nog door de Zorgverzekeraars worden gecontracteerd. Op het moment van vaststelling van het RTA is nog niet bekend welke aanbieders het betreft. Dit omdat, ten tijde van het opstellen van dit RTA, de Zorgverzekeraars druk doende zijn met de contractering van 2014.

Voor de door de Zorgverzekeraar gecontracteerde zorg voor 2014 loopt momenteel de inkoopprocedure. Naar verwachting wordt deze inkoopprocedure begin november 2013 afgerond. De uitkomsten van deze inkoopprocedure 2014 vormen de basis voor de verdere uitwerking van het RTA voor de hierbij betrokken aanbieders. Begin november is exact bekend met welke aanbieders welke prestatie afspraken zijn gemaakt. Deze afspraken worden gebruikt als basisdossier om verdere afspraken te maken over de continuïteit van zorg met de zorgverzekeraar en daarmee verbonden zorgaanbieders.

3.2 Cliënten

Voor de continuïteit van zorg heeft het RTA betrekking op jeugdigen die op 31-12-2014 in zorg zijn en op jeugdigen die op 31-12-2014 een aanspraak op zorg hebben, maar deze zorg op dat moment nog niet krijgen.

Het RTA heeft ook betrekking op Bureau Jeugdzorg Friesland en daarmee de uitvoerder(s) van maatregelen in de sfeer van jeugdbescherming en jeugdreclassering en de activiteiten in het kader van het Advies- en meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK) en overige niet-vrij toegankelijke jeugd- en opvoedhulp.

3.3 Landelijk aanbod

Voor de volgende functies wordt, begeleid door de VNG, een landelijk arrangement opgesteld:

1. Specialismen Jeugdzorg Plus;
Jeugdzorg Plus voor jongeren onder 12 jaar; zeer Intensieve Kortdurende Observatie en Stabilisatie; gesloten opname van tienermoeders tijdens zwangerschap of met pasgeboren kind;
2. Topklinische GGZ specialistische 3de lijns voorzieningen (voor o.a. anorexia, autisme en persoonlijkheidsstoornissen);
3. Landelijke achtervang ZZP LVG 4 en 5;
4. Gespecialiseerde diagnostiek van VB en Jeugd-GGZ;
5. Expertise en behandelcentrum geweld in afhankelijkheidsrelaties onder 18 jaar;
6. Forensische zorg: inzet van erkende gedragsinterventie binnen jeugdreclassering.

De landelijke afspraken krijgen via landelijke coördinatie vorm. Het resultaat van de afspraken kent de vorm van een 'raamovereenkomst' tussen gemeenten en aanbieders van jeugd- en opvoedhulp, gericht op de specifieke functie die het betreft. De raamovereenkomst (bijlage 4) beschrijft de rechten en plichten tussen de gemeenten en aanbieders. Binnen de kaders van deze raamovereenkomst kunnen individuele gemeenten of regionale samenwerkingsverbanden de zorg 'afroepen' overeenkomstig de in de overeenkomst gestelde voorwaarden.

3.4 Regio vs. landelijk

Voor zover de cliënten uit de regio Fryslân specialistische jeugd- en opvoedhulp ontvangen die valt onder het landelijk Transitiearrangement, gelden de voorwaarden van dat arrangement.

Met de uitvoering van het landelijk Transitiearrangement is in 2013 ca. 2,2% van de doeluitkering van het Rijk gemoeid.

Voor het landelijke en regionaal transitie arrangement is het woonplaatsbeginsel van toepassing. Dit betekent dat gemeenten in Fryslân ieder voor zich de kosten dragen van het gebruik van de eigen noodzakelijke jeugd- en opvoedhulp, ook als het gaat om vormen van jeugd- en opvoedhulp die gemeenten samen inkopen.

Voor het landelijk transitie arrangement en nog nader vast te stellen regionale zorg hanteren wij het uitgangspunt dat de zorg in principe verloopt via de hoofdaannemer, i.c. Jeugdhulp Friesland. De kosten voor de zorg aan Friese cliënten buiten onze regio vormen onderdeel van het budget voor Jeugdhulp Friesland.

3.5 Boven regionaal Fryslân

Voor een aantal bovenregionale producten en functies is de regio Fryslân voornemens afspraken te maken met de regio's Groningen en Drenthe.

3.6 Vertrouwenspersoon

De rol en positie van de vertrouwenspersoon maakt geen onderdeel uit van het RTA. Zij wordt uitgewerkt en opgenomen in de kwaliteitsparagraaf van het Omvormingsplan.

3.7 Certificering

De instelling voor de jeugdbescherming- en jeugdreclassering moet voldoen aan de kwaliteitseisen (certificering) zoals geformuleerd in de Jeugdwet. Dit landelijke proces start na 31 oktober 2013 en is daarom nu geen onderdeel van het RTA.

3.8 Looptijd

De Friese gemeenten gaan het transitiearrangement aan voor de jaren 2015 en 2016. Voor jeugdigen die gebruik maken van pleegzorg kent het RTA geen begrenzing van de looptijd.

Gemeenten gaan hier op vooruitlopend gezamenlijk met aanbieders in 2014 aan de slag met de transformatieopgaven.

3.9 Voorbehoud en voorwaarden

Dit onderliggende RTA is van kracht wanneer:

- De teksten van de concept Jeugdwet in zijn huidige vorm worden aangenomen.
- De van het Rijk te ontvangen doeluitkering niet afwijkt van de bij de totstandkoming van het RTA gehanteerde aannames. Details worden uitgewerkt als er meer duidelijkheid is over het gemeentelijk budget voor 2015 (meicirculaire in 2014).
- De ontwikkeling van het vraagvolume niet afwijkt van de bij de totstandkoming van het RTA gehanteerde aannames. Als er sprake is van een niet voorziene toe- of afname (met een bandbreedte, groter dan +/- 5%) van het zorgvolume bij de bij het RTA betrokken aanbieders van jeugd- en opvoedhulp, gaan gemeenten hierover met hen in gesprek.
- De totale kosten voor jeugd- en opvoedhulp - na prijsonderhandeling met de aanbieders van jeugd- en opvoedhulp voor 2015 en latere jaren – binnen de budgettaire kaders van de doeluitkering van het Rijk blijven.
- De afspraken met betrekking tot jeugdbescherming en jeugdreclassering worden gemaakt onder voorbehoud van de certificering van de betreffende instellingen.
- De verwachtingen aan aanbieders van jeugdhulp geschetst, onder voorbehoud dat deze aanbieders voldoen aan die kwaliteitseisen in de jeugdwet die op voorhand toetsbaar zijn.

4. TRANSITIE EN TRANSFORMATIE

Partnership

Met inachtneming van ieders eigen bestuurlijke rol en taak dragen de samenwerkende gemeenten en de aanbieders van jeugdhulp gemeenschappelijk verantwoordelijkheid voor de continuïteit van zorg, de voor passende zorg benodigde infrastructuur. Zij benutten daarvoor de transitie en transformatie en beperken binnen de door het Rijk gestelde financiële kader naar vermogen de frictiekosten.

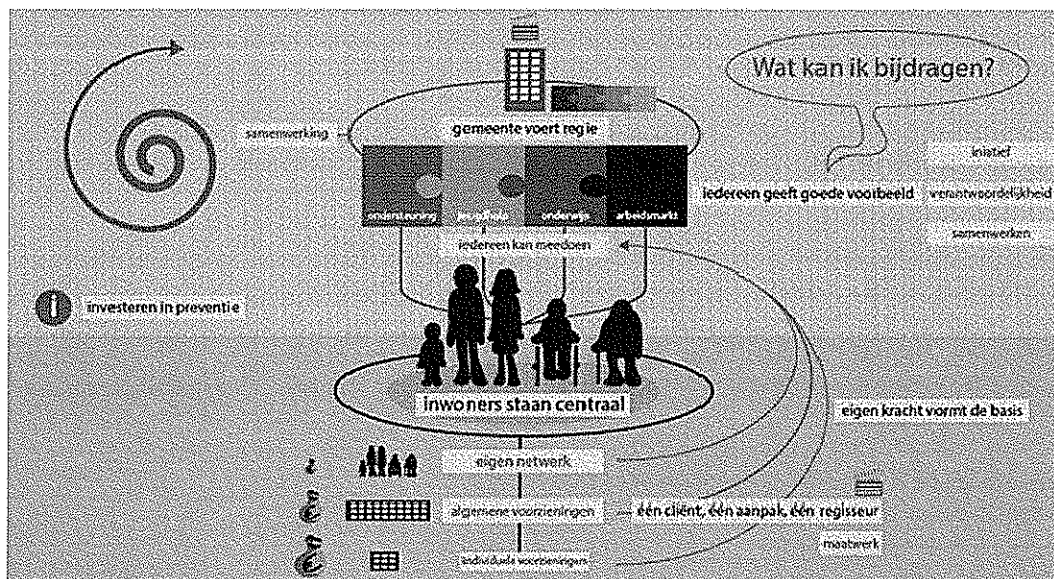
Het inhoudelijke kader en de koers voor het RTA wordt gevormd door het Kompas.

Voor Zorg voor jeugd Fryslân betekent dit dat het Fries Transitiearrangement:

- Aansluit bij de doelstellingen van de gedeelde visie op het sociaal domein (integrale zorg) en lopende en nieuwe initiatieven (bv. passend onderwijs, wijk- c.q. gebiedsteams);
- Bijdraagt aan de omvorming van het sociaal domein. De inzet van ondersteuning en zorg gaat nadrukkelijk naar de voorkant;
- In het licht van de nieuwe Jeugdwet, het Kompas en de ruimte voor experimenten optimale beleidsvrijheid biedt aan de individuele gemeenten.

De met de transitie van de jeugd- en opvoedhulp samenvallende financiële taakstelling is alleen te realiseren indien vooruitlopend op en parallel aan de transitie een proces van inhoudelijke omvorming van de organisatie van de uitvoering wordt gestart.

De nadruk ligt daarbij op het stimuleren van eigen kracht, samenwerken met het netwerk om ouders en gezinnen heen, inzetten van vrijwillige inzet en een integrale aanpak op alle leefgebieden. Het navolgende schema geeft een beeld van dit dienstverleningsconcept en de daarbij behorende beweging.

Het RTA gaat er voor wat betreft de omvorming van uit dat alle aanbieders van jeugd- en opvoedhulp daarmee al in 2014 starten. Voor dit onderdeel van het RTA geldt dat alle aanbieders van jeugd- en opvoedhulp (vrij én niet vrij toegankelijk) participeren.

De vigerende wet- en regelgeving en het uitvoeringsprogramma jeugdzorg 2014 van de provincie, geven vanaf 1 januari 2014 ruimte voor de huidige financiers/indicatiestellers om samen met de gemeenten in Fryslân te kunnen optrekken als het gaat om het afgeven van indicaties voor de jeugd- en opvoedhulp die nodig is vanaf 1 januari 2014. Deze ruimte is ook nodig om met ingang van 1 januari 2014 de beperking van de instroom te kunnen bewerkstelligen.

4.1. Omvormingsplan

De gemeenten stellen de bestuurlijke, inhoudelijke, juridische en financiële kaders op waarbinnen de aanbieders het omvormingsplan ontwikkelen. De gemeenten stellen hiervoor de kaders en randvoorwaarden uiterlijk 31 december 2013 vast. In het Omvormingsplan presenteren de gezamenlijke aanbieders uiterlijk in april 2014 voor een gemeente en (sub-) regio hun aandeel in de (conform het Kompas) beoogde opzet van de infrastructuur.

- De gemeenten stellen duidelijke doelen voor:
 - Het gehele veld van jeugdhulp: van preventie tot (de kwaliteit van) generalistische en specialistische zorg.
 - De in-, door- en uitstroom op het gehele traject van ondersteuning en jeugdhulp voor het individuele kind en het gezin, waarbij gemeenten via de lokale infrastructuur regie houden op het volledige traject.

Het Omvormingsplan bevat daartoe op lokaal dan wel (sub-)regionaal niveau een nadere uitwerking van:

- De (organisatie van) toegang en toeleiding naar jeugd- en opvoedhulp, de terugleiding en de verhouding daarvan met het CJG, de sociale wijkteams evenals de samenwerking met de huisartsen. Het gaat daarbij om een uitwerking van de functies en taken voor de toeleiding naar passende zorg. Hierbij wordt, indien van toepassing, verbinding gelegd met de verschillende leefgebieden van een cliënt en daarmee met de andere transities in het kader van de AWBZ/Wmo en de invoering van Passend Onderwijs en Participatiewet.
- De wijze waarop de aanbieders vorm geven aan vernieuwing van het aanbod van jeugd- en opvoedhulp waarmee een beperking van de instroom en het mogelijk verkorten van de doorlooptijd in de loop van 2014 kan worden bewerkstelligd.
- De wijze waarop de aanbieders van jeugd- en opvoedhulp – met het principe van 1 gezin, 1 plan, 1 aanspreekpunt als basis – voorzien in samenhangende arrangementen ingeval er sprake is van jeugd- en opvoedhulp waarbij meerdere aanbieders van jeugd- en opvoedhulp zijn betrokken;
- De wijze waarop de aanbieders en de gebiedsgerichte teams/jeugdteams in het gezinsplan afstemming realiseren, voor aanpalende levensgebieden in het sociale domein (indien van toepassing in de desbetreffende gemeente).

- De inzet ten behoeve van de kwaliteitsverbetering van de preventieve dienstverlening.
- De in dit RTA geschetste financiële kaders en een nadere uitwerking van de afspraken met aanbieders van jeugd- en opvoedhulp over de inzet van hen voor 2015 en 2016 toegekende middelen ten behoeve van de omvorming van (organisatie van) de uitvoering. Daarbij vormt het Kompas de inhoudelijke en het RTA de financiële basis.
- De uiteindelijke omvang van de frictiekosten en de wijze waarop deze door de aanbieders van jeugd- en opvoedhulp - individuele dan wel in samenwerking – worden voorkomen dan wel bekostigd zonder afbreuk te doen aan de zorg voor het kind of het RTA.

In het omvormingsplan worden afspraken gemaakt over het geleidelijk invoeren van de veranderingen in de loop van 2014 en de financiering hiervan. Werkende weg wordt zo vanaf 1 januari 2014 de jeugd- en opvoedhulp conform het Kompas beter afgestemd op de lokale dan wel regionale situatie en de behoefte en vraag van de jeugdigen en/in hun sociale context.

Dit vergt naast de beoogde inhoudelijke omvorming ook een nadere uitwerking van de afspraken ten aanzien van sturing en financiering. In samenwerking tussen gemeenten en aanbieders wordt daartoe een werkwijze ontwikkeld om tot zakelijke afspraken met elkaar te komen. Met budgettaire neutraliteit, acceptatieplicht¹ en het door de aanbieders binnen de budgettaire kaders van de jeugdwet 'afvangen' van een volumegroei van 5% ten opzichte van 2014 per jaar als randvoorwaarde, werken de gemeenten in de regio Fryslân voor het Omvormingsplan sturings- en financieringsafspraken uit die toezien op:

- Meer flexibiliteit en variatie in het aanbod resp. zorg op tijd en op maat;
- Meer ruimte voor jeugdigen, ouders en professionals;
- Minder en soepeler schakelmomenten;
- Minder indicatiebureaucratie;
- Een eenvoudiger model voor inkoop en financiering;
- Inhoudelijke verantwoording op gerealiseerde doelen.

De aanbieders van jeugd- en opvoedhulp verplichten zich daarbij tot:

- Verkorting van de doorlooptijden (= verbeterde zorglogistiek van begin tot eind);
- Versterking van de preventieve en voorliggende voorzieningen;
- Aansluiting op het gebiedsgericht werken op lokaal niveau.

4.2 Aan het werk in 2014

Gemeenten en zorgaanbieders willen niet wachten tot 2015 met de transformatieopgaven, maar al in 2014 aan de slag. De gemeenten zijn door de provincie intensief betrokken bij de opstelling van het provinciale uitvoeringsprogramma jeugdzorg 2014. De gemeenten worden in 2014 door de provincie betrokken bij het vastleggen van de subsidieafspraken voor 2014 met jeugdzorgaanbieders en het voorsorteren op de transitie per 2015.

Vanuit de alliantiegedachte starten de huidige kernpartners CJG/jeugdzorg in 2014 met arrangementen waarbij voor bestaande gebruikers van zorg voor jeugd en gezin een keukentafelgesprek met alle betrokkenen en het eigen netwerk wordt georganiseerd. Daarbij komt aan de orde:

- wat kan anders, beter, minder;
- wie doet wat en wie trekt zich terug.

Wij houden daarbij de blik gericht op hoe dit in 2015 ingericht kan worden. Daar werken partijen gezamenlijk naar toe. Bureau Jeugdzorg en de gezamenlijke aanbieders van jeugd- en opvoedhulp² werken – in samspraak dus met de organisaties die op lokaal niveau werkzaam zijn – zo een coöperatief aanbod uit dat voorziet in de navolgende beweging:

Van ----->	Naar
• Aanbodgericht	• Vraaggericht
• Scheiding zorg en welzijn	• Verbinding zorg en welzijn
• Curatief	• Preventief
• Verzorgde burger	• Zelfredzame burger
• Verkokerde dienstverlening	• Integrale dienstverlening
• Input/output sturing	• Sturen op maatschappelijk effect

¹ Acceptatieplicht ziet toe op het weren dan wel doorschuiven van lastige/dure zorgvragers

² de vorming van twee coalities kan daarbij worden overwogen: de invoegers en de aansluiters. Invoegers: de gebundelde krachten uit de eerste lijn (CJG, wijkteams, huisarts, ambulante hulp etc.). Aansluiters: specialistische zorg incl. Voogdij/gezinsvoogdij.

Aan provincie en zorgverzekeraar/-kantoor wordt gevraagd om medewerking te verlenen als bestaande afspraken - en de verantwoording daarover - de transformatie in de regio Fryslân in de weg staat. De samenwerking tussen gemeenten, provincie en zorgverzekeraar is cruciaal voor de tijdige omvorming van het jeugdzorgstelsel.

5. CONTINUÏTEIT VAN ZORG EN INFRASTRUCTUUR

5.1 Belangrijke kengetallen

De overgang van het huidige naar het nieuwe jeugdzorgstelsel vindt plaats op 1 januari 2015. Bij de decentralisatie van de jeugdzorg gaat het landelijk om een bedrag van ruim € 3 miljard. Daarbij wordt een doelmatigheidskorting van 4% tot 15% ingeboekt, oplopend van € 120 miljoen in 2015, via € 300 miljoen in 2016, naar € 450 miljoen in 2017. Het precieze bedrag dat gemeenten vanaf 2015 krijgen is nog niet bekend. Voor de AWBZ gefinancierde jeugdzorg bedraagt de korting circa 25%.

5.2 Budget 2015

In de mei circulaire 2014 worden de definitieve budgetcijfers bekend gemaakt. Deze zijn leidend voor de definitieve berekeningen. Op dit moment kan alleen gewerkt worden met het indicatieve bedrag uit de mei circulaire 2013 van € 134 miljoen voor heel Fryslân.

5.3 Verdeling gemeentelijk budget over instellingen

De gemeenten in Fryslân zijn voornemens in 2015 de bijdrage van het Rijk aan te wenden voor de uitvoering van het financieel arrangement voor:

1. aanbieders van nu door de provincies gesubsidieerde jeugd- en opvoedhulp (nl. per aanbieder);
2. aanbieders van de in 2014 op grond van Zvw en AWBZ gefinancierde jeugd- en opvoedhulp (nl. per instelling);
3. vrijgevestigde aanbieders van jeugd- en opvoedhulp (als groep aanbieders, waaraan geen individuele budgetten worden toegekend);
4. de omvorming van de zorginfrastructuur op lokaal en regionaal niveau.

Het RTA bekostigt voor zover passend binnen het landelijk beschikbaar gestelde macrobudget voor de regio:

- de uitgaven, gemoeid met uitvoering van het Landelijk Transitiearrangement (ca. 2,2% van de middelen);
- de uitgaven, gemoeid met continuering van de pleegzorg;
- de uitgaven, gemoeid met de gemeentelijk en regionale uitvoering (3%);
Om de krimp van het beschikbare budget voor jeugdhulp en het ontstaan van frictiekosten zo beperkt mogelijk te houden, spannen de gemeenten zich in om de uitvoeringskosten zo laag mogelijk te houden.
- de uitgaven, gemoeid met de uitvoering van het financieel arrangement (zie volgende paragraaf) voor de (vrijgevestigde) aanbieders;
 - van nu door de provincies gesubsidieerde jeugdhulp (nl. per aanbieder);
 - van nu op grond van Zvw en AWBZ gefinancierde jeugdhulp (nl. per instelling);
 - de omvorming van de zorginfrastructuur op lokaal en regionaal niveau.

Binnen het resterende budget biedt de regio Fryslân de gezamenlijke aanbieders van niet vrij-toegankelijke jeugdhulp de garantie dat voor de uitvoering van lopende en nieuwe jeugdhulp minimaal een budget van 80% (2015) en 55% (2016) beschikbaar blijft. Hiermee rekening houdend zien de betrokken aanbieders van jeugdhulp voor dit moment af van een nadere aanspraak van hun budgettaire aandeel van het jeugdhulpbudget voor 2015 en 2016 en verplichten zij zich om binnen de budgettaire kaders jaarlijks een volumegroei van +/- 5% ten opzichte van het voorafgaande kalenderjaar af te vangen.

Onderstaande tabel toont een overzicht van de beschikbare budgetten waarbij aangetekend dat er nog een grote onzekerheidsmarge is omdat het hier slechts om een indicatie gaat.

Budget Jeugdzorg Fryslân	2015	2016
	mln	mln
Totaal budget 2015 cf meicirculaire	134,7	134,7
Korting Rijk 2016		-8,1
Budget	134,7	126,6
Af aandeel uit landelijk Transitiearrangement 2,2%:	-3,0	-3,0
Beschikbaar voor regionaal Transitie arr.	131,7	123,7
pleegzorg	-8,4	-8,4
uitvoering PGB, geschat op 35%	-47,1	-47,1
Uitvoeringskosten 4%	-5,3	-4,9
Beschikbaar voor RTA - alle overige aanbieders	70,9	63,2
Budgetgarantie resp. 80% en 55%	-56,7	-34,7
Totaal beschikbaar gemeenten na budgetgarantie RTA	14,2	28,4

Voor de continuïteit van zorg zijn door de bij het RTA betrokken partners diverse opties onderzocht. Lettend op het belang van de continuïteit van zorg en voldoende transformatietijd loopt, onder voorbehoud van een passend omvormingsplan, het transitie arrangement tot en met 31 december 2016 (i.c. de jaren 2015, 2016). De zorgaanbieders zullen hiertoe uiterlijk april 2014 aan de gemeenten een Omvormingsplan presenteren. Voldoet het Omvormingsplan niet, dan behouden de gemeenten zich het recht voor om, passend binnen de wettelijke kaders, de transformatieperiode te laten eindigen op 31 december 2015.

6. AFSPRAKEN IN RELATIE TOT RTA

6.1. Toeleiding

Voor de toeleiding en toegang – op dit moment voor de niet-vrij toegankelijke jeugd- en opvoedhulp belegd bij Bureau Jeugdzorg Fryslân – wordt op lokaal en (sub-)regionaal niveau een infrastructuur uitgewerkt. Daarbij vormt gebiedsgericht werken – in aanvulling op (of in samenwerking met) het algemeen en vrij toegankelijke aanbod – de grondslag. De uitwerking hiervan wordt op lokaal en (sub-)regionaal niveau door gemeenten en de aanbieders van jeugd- en opvoedhulp uitgewerkt op basis van een door de betreffende gemeente en (sub-)regio vastgestelde werkagenda die toeziet op tijdige agendering en uitwerking daarvan in een Omvormingsplan (zie paragraaf 4.1).

6.2. Jeugdbescherming en Jeugdreclassering

Uitgangspunt is dat in Fryslân een ongedeelde veiligheidsketen gerealiseerd wordt. In samenspraak met de regio's Groningen en Drenthe wordt onderzocht of de functies jeugdbescherming en jeugdreclassering op Noord-Nederlandse schaal samengevoegd en aangeboden kunnen worden. Gesprekken hierover zijn gaande. Aan de bestuurders van de betrokken Bureaus Jeugdzorg is een pakket van eisen meegegeven op basis waarvan hen is gevraagd een voorstel voor een dergelijke organisatie uit te werken.

6.3. AMHK

Door het AMK (Bureau Jeugdzorg Fryslân) en het SHG (Fier Fryslân) wordt momenteel – in de vorm van een pilot – al toegewerkt naar een ongedeelde AMHK. De pilot ziet toe op het afstemmen van werkprocessen, -procedures en -systemen. Streven is om vanaf 1 januari 2014 te werken met een ongedeelde AMHK. Gemeenten hebben niet de intentie om op het nu beschikbare budget te korten, maar zoeken samen met de uitvoerende professionals wel naar mogelijkheden om effectiever te werken en een budgettaire vertaling te maken van de samenvoeging.

6.4. Pleegzorg

Via de bestaande constructie van hoofdaannemerschap wordt de verantwoordelijkheid voor het bieden van pleegzorg ingevuld. Aan deze situatie verandert het RTA niets. De met de continuering van de pleegzorg gemoeide kosten ca. € 8.450.000 euro maken onderdeel uit van het RTA. Het werven en selecteren van pleeggezinnen zal zoveel mogelijk

regionaal plaatsvinden, matchen zoveel mogelijk lokaal, tenzij dit niet wenselijk/ mogelijk is. Voor jeugdigen die gebruik maken van pleegzorg kent het RTA geen maximumduur.

6.5. Wachtlijst cliënten

Met het RTA voorziet de regio Fryslân in een infrastructuur waarmee wordt voorkomen dat er op 31 december 2014 jeugdigen zijn die nog wachten op passende zorg. Binnen de gestelde (financiële) kaders geven de aanbieders van jeugd- en opvoedhulp de garantie dat er vanaf 1 januari 2015 geen wachtlijsten zijn langer dan 9 weken. Jongeren die een indicatie hebben zullen zodoende binnen 9 weken instromen in een zorgtraject. In het geval van crisisgevallen met veiligheidsafbreukrisico's zorgen de zorgaanbieders voor directe hulp zonder wachtlijst.

6.6. Kwaliteit

Binnen de regio Fryslân bestaat overeenstemming over de navolgende visie op en/of minimale kwaliteitseisen waaraan aanbieders dienen te voldoen. Het betreft in ieder geval:

- een effectieve en laagdrempelige klachtenbehandeling;
- medezeggenschap;
- systematische kwaliteitsbewaking;
- een meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling.

Inhoudelijk wordt aangesloten bij het kwaliteitsregime dat geldt in de zorg (opgenomen in de Kwzi, Wkcz, bepalingen in het Burgerlijk Wetboek) passend bij de eisen die de nieuwe jeugdwet stelt. Voor sommige vormen van jeugd- en opvoedhulp komt dit regime overeen met het regime voor vergelijkbare zorgvormen voor volwassenen.

7. FRICTIEKOSTEN

Zorg voor Jeugd Fryslân wil - met de continuïteit van passende zorg² en voortgang van de omvorming (transformatie) als primaire doelstelling – bijdragen aan het zo mogelijk voorkomen, terugdringen dan wel beheersen van de mogelijke frictiekosten die ontstaan bij aanbieders.

Frictiekosten zijn de kosten die gepaard gaan met de overdracht (transitie) en omvorming (transformatie) van jeugdzorg per 1-1-2015, op de volgende onderwerpen:

1. Wachtgelden voor personeel van instellingen:
 - Kosten voor direct personeel;
 - Kosten voor overhead.
2. Kapitaallasten:
 - Kosten huisvesting.

Onder frictiekosten vallen niet:

- Kosten voor het opbouwen van nieuwe expertise, het opleiden en certificeren etc.
- Frictiekosten die de kosten voor gemeenten, provincies en Rijk omvatten.
- Kosten voor ICT/automatisering zijn niet afhankelijk van budgetwijzigingen maar zijn gevolg van wijzigingen in registratiemethode. Daarom worden deze gezien als ombouwkosten.

De aanbieders van jeugdhulp krijgen – voor zover wij nu weten – te maken met de volgende bezuinigingen:

- J&O: 15% in 3 jaar
- J-GGZ: 7% in 3 jaar
- J-VB 25% in 3 jaar

De gemeenten in Fryslân aanvaarden geen aansprakelijkheid voor frictiekosten die optreden in de overgang naar het nieuwe stelsel. Met het door het RTA geboden kader wordt optimaal bijgedragen aan het voorkomen daarvan. Dit blijkt ook uit het aanbod van de aanbieders van jeugdhulp. Instellingen binnen het domein J&O en J-GGZ geven aan dat middels het voorliggende RTA en met bovenstaande korting de frictiekosten door de instellingen zelf opgevangen kunnen worden. Voor de J-VB ligt dit, gezien de hoogte van de kortingen, anders. Het RTA benoemt de frictiekosten (mede daarom) in algemene zin.

² Passende zorg: wat is de meest bij de situatie van het betreffende het kind en zijn gezin passende vorm van ondersteuning dan wel zorg. Dit kan zorg zijn die afwijkt van de op basis van een indicatiestelling afgegeven aanspraak op zorg. Daarvoor moet duidelijk zijn dat de zorg de specifieke vraag van de zorgvrager ook werkelijk oplost, of anders gezegd: het gaat om passende zorg in specifieke situaties.

De samenwerkende gemeenten en aanbieders van jeugdhulp in Fryslân dringen er bij het Rijk op aan er op toe te zien dat de aan de transitie voor het macrobudget gestelde financiële taakstelling niet (extra) wordt belast met onderliggende budgettaire correcties.

De aanbieders tekenen hierbij aan dat – wanneer de financiële taakstelling op het basiscontract in enig jaar hoger is dan 10% – de daarbij behorende ombuigingen zonder aanvullende afspraken (bijvoorbeeld: ‘mens volgt taak’) niet gerealiseerd kunnen worden. Gemeenten en aanbieders proberen fictiekosten te beperken of te voorkomen voor zover dit mogelijk is binnen de wettelijke kaders. Indien desondanks frictiekosten resterend houden gemeenten en aanbieders van jeugd- en opvoedhulp het Rijk verantwoordelijk en aanspreekbaar.

Het Friese RTA benoemt de frictiekosten (mede daarom) in algemene zin. De van de omvang gemaakte inschatting is immers mede afhankelijk van de nadere uitwerking van het Omvormingsplan en het individuele aandeel daarin van de partners. Bovendien biedt de geboden budgetgarantie over 2015 en 2016 aanbieders (meer) mogelijkheden individueel de verantwoordelijkheid te nemen voor het beperken dan wel terugdringen van de frictiekosten.

Inventarisatie frictiekosten door aanbieders

In bijlage 5 wordt – onderbouwd – een samenvattend overzicht gegeven van de in Fryslân door de aanbieders van jeugd- en opvoedhulp verwachte frictiekosten op basis van de door de gemeenten aangegeven plannen over zorginkoop per 1-1-2015.

8. EVALUATIE RTA EN OMVORMINGSPLAN

Voor het RTA en het omvormingsplan worden een aantal evaluatie momenten afgesproken:

- april 2014, inclusief toetsing Omvormingsplan aan richtlijnen omvormingsplan en RTA
- november 2014
- april 2015, inclusief beslissing omtrent transformatietermijn
- november 2015
- juni 2016

Bij de evaluatie en herijking van het RTA staan de navolgende zaken centraal:

- zijn de gehanteerde uitgangspunten en condities nog steeds actueel;
- zijn er ontwikkelingen of aanleidingen die vragen om bijstelling of herziening van het RTA;
- ligt de voortgang van de omvorming – conform het omvormingsplan – op schema? Zo nee, welke interventies zijn daartoe gewenst of noodzakelijk?

De bij het RTA betrokken partijen hanteren bij evaluatie en voor herijking in ieder geval de navolgende criteria :

1. Het aantal jeugdigen in zorg;
2. De aard en omvang van de zorg die wordt geboden;
3. De duur van de zorg (gemiddelde doorlooptijden) waarbinnen de benoemde doelen zijn gerealiseerd;
4. De effectiviteit van de zorg (resultaatmeting inclusief cliënttevredenheid);
5. De mate van “recidive” in relatie tot de aangeboden interventie;
6. De mate waarin het aantal AMHK meldingen afneemt en wordt opgepakt door het voorliggende veld;
7. De mate waarin een (herhaald) beroep op zwaardere vormen van jeugd- en opvoedhulp wordt voorkomen.

Het omvormingsplan moet voldoen aan de basisuitgangspunten van dit RTA en de nog vast te stellen richtlijnen voor het omvormingsplan. Indien het omvormingsplan hier niet aan voldoet zullen gemeenten zich bezinnen op een meer passende wijze voor de realisatie van de omvorming en een herijking van het RTA.

9. TOT SLOT

Met in acht neming van hetgeen in dit Regionaal Transitiearrangement is vastgelegd, verklaren gemeenten en aanbieders van jeugd- en opvoedhulp in gezamenlijkheid dat de continuïteit van zorg gewaarborgd wordt, de daarvoor benodigde infrastructuur stand houdt en de daarvoor benodigde omvorming gestalte krijgt.

Inhoudelijke eisen aan een regionaal Transitiearrangement**Uitgangspunt**

De bestuurlijke afspraken van 26 april 2013 in bijlage 1 zijn uitgangspunt voor de opdracht. Dit betekent dat de TSJ de transitiearrangementen toetst op basis van de volgende criteria:

- Wordt met het arrangement de continuïteit van zorg gerealiseerd?
- Wordt met het arrangement de voor de continuïteit van zorg benodigde infrastructuur gerealiseerd?
- Worden met het arrangement de frictiekosten als gevolg van de transitie per 1-1-2015 zo veel mogelijk beperkt?

Het arrangement heeft in ieder geval betrekking op het jaar 2015. Dit sluit aan bij de voorgenomen wettelijke regeling dat er voor cliënten die op 31 december 2014 in zorg zijn of daarvoor een indicatie hebben een overgangsrecht van een jaar geldt.

Continuïteit van zorg

Onder continuïteit van zorg wordt het volgende verstaan.

- Cliënten die op 31-12-2014 in zorg zijn ("zittende" cliënten), kunnen deze zorg in 2015 voortzetten bij de jeugdhulpaanbieder die deze zorg op 31-12-2014 biedt.
- Het betreft hier alle cliënten die zorg ontvangen waarvoor de gemeenten vanaf 2015 verantwoordelijk worden: provinciale jeugdzorg, gesloten jeugdzorg, zorg voor verstandelijk beperkte jeugdigen en jeugd-ggz
- Met jeugdhulpaanbieders wordt bedoeld zorgaanbieders, aanbieders van jeugdbescherming en jeugdreclassering en het AMK. De zorg waarvoor aan cliënten de betreffende continuïteit bij dezelfde jeugdhulpaanbieder gerealiseerd moet zijn, betreft dus ook de uitvoering van maatregelen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering en de activiteiten die het AMK uitvoert (vooral onderzoek naar vermoedens van kindermishandeling).
- Met uitzondering van pleegzorg, geldt dat deze continuïteit van zorg voor maximaal één jaar na de transitie (i.c. in 2015) gegarandeerd wordt in het arrangement. Voor de pleegzorg geldt geen maximale duur hiervoor.
- Cliënten die op 31-12-2014 een aanspraak hebben op zorg maar die deze zorg op dat moment nog niet krijgen ("wachlijstcliënten").
- Behalve de hiervoor benodigde infrastructuur (zie verder) zal het arrangement ook afspraken moeten bevatten dat de "wachlijstcliënten" na 1-1-2015 worden toe geleid naar de zorg waarop zij een aanspraak hebben. Dit betekent onder meer dat in het arrangement is aangegeven hoe en bij wie de toeleidingsfuncties die nu door onder meer de bureaus jeugdzorg worden uitgevoerd, met ingang van 2015 zijn belegd. Dit vraagt om samenwerking van meerdere regio's van gemeenten.

Infrastructuur

Om de bedoelde continuïteit van zorg daadwerkelijk te realiseren, is in 2015 (en voor de pleegzorg langer) een zorginfrastructuur nodig waarbinnen deze continuïteit zal worden gerealiseerd.

Onder infrastructuur wordt vooral verstaan de jeugdhulpaanbieders die zorg moeten uitvoeren in het kader van deze continuïteit van zorg.

- Voor zover het de "zittende" cliënten betreft, zijn dit bestaande zorgaanbieders, aanbieders van jeugdbescherming en jeugdreclassering en het AMK (al dan niet ondergebracht in een AMHK). Zij moeten in staat zijn om aan cliënten die zij op 31 december 2014 in zorg hebben, in 2015 dezelfde zorg te bieden. Het arrangement dient dus realistische afspraken te bevatten voor de continuïteit van deze aanbieders.

Daarbij speelt dat bij het opstellen van het arrangement niet exact bekend is hoeveel cliënten eind 2014 in zorg zullen zijn en welke zorg zij dan ontvangen. Maar de huidige financiers en vooral aanbieders met wie het arrangement wordt opgesteld, beschikken wel over ervaringsgegevens hierover en over de thans hiervoor gefinancierde kosten.)

- Voor zover het "wachlijstcliënten" betreft kunnen, naast de bestaande jeugdhulpaanbieders, in 2015 ook andere of nieuwe aanbieders de zorg waarop aanspraak bestaat bieden. Het is aan de samenwerkende gemeenten zelf om in overleg met de aanbieders te bepalen hoe aan de realisatie van zorgcontinuïteit vorm wordt gegeven.
- Gemeenten geven het voornemen aan van het budget dat iedere aanbieder in 2015 zal krijgen, en geeft een indicatie voor de verdeling hiervan over de verschillende typen zorg. Het betreft een voornemen aangezien gemeenten nog geen definitieve middelen weten, dat volgt in de voorjaarscirculaire 2014.
- Bij het opstellen van een arrangement is niet exact bekend hoeveel cliënten op 31 december 2014 op zorg

wachten en op welke zorg zij wachten¹. Wel zijn er naar verwachting hierover bij partijen die betrokken zijn bij het opstellen van het arrangement, ervaringsgegevens beschikbaar. Deze kunnen door de regionale partijen in het arrangement worden gebruikt voor een zo adequaat mogelijke beoordeling van de hiervoor benodigde infrastructuur.

- Essentieel is dat gemeenten zich vergewissen dat relevante aanbieders met de voorgenomen contractvolumina in staat zijn zorg continuïteit te realiseren.
- Hoewel het te verwachten is dat garanties aan aanbieders veelal betrekking hebben op afspraken als een minimaal af te nemen zorgvolume van verschillende zorgvormen voor 2015 en afspraken ter beperking van frictiekosten, is het ook mogelijk dat langs andere wegen aangetoond wordt dat in 2015 voldoende infrastructuur voorhanden om de continuïteit van zorg te realiseren. Bijvoorbeeld door de huidige infrastructuur grotendeels of geheel te garanderen. Het is uiteindelijk aan de betreffende gemeenten en de aanbieders om te bezien welke vorm de betreffende garanties krijgen.
- Veel jeugdhulpaanbieders bieden zorg aan cliënten uit meerdere gemeenten en meerdere regio's. Dit kan zorg zijn die vanaf 2015 door afzonderlijke gemeenten, regionaal samenwerkende gemeenten, eventueel ook bovenregionaal samenwerkende gemeenten en mogelijk landelijk wordt ingekocht. Voor deze aanbieders zal het voortbestaan in 2015 en voldoende financiering voor dezelfde zorg aan "zittende" cliënten, moeten blijken uit de optelsom van de afspraken die zijn opgenomen in de verschillende regionale arrangementen die op hen van toepassing zijn. Voor instellingen met cliënten uit een groot deel van het land zal het daarbij dus om veel regionale arrangementen gaan.

Frictiekosten

De risico's op frictiekosten en de mogelijke oorzaken daarvan zijn beschreven in de rapporten die recent aan de Tweede Kamer zijn aangeboden². Volledigheidshalve wordt hier naar verwezen. Met het arrangement wordt beoogd om frictiekosten als gevolg van de transitie op 1 januari 2015 die vermijdbaar zijn, ook daadwerkelijk te voorkomen.

- Het arrangement bevat een inventarisatie van de frictiekosten op regionaal niveau als gevolg van de decentralisatie en de bijbehorende bezuinigingen. Daarbij is in het bijzonder aandacht voor frictiekosten van een dusdanige omvang dat zorgcontinuïteit niet kan worden gerealiseerd. Om tot die inventarisatie te komen geven huidige financiers en aanbieders aan wat de frictiekosten zijn en geven gemeenten aan welk type zorg ze voornemens zijn in 2015 bij instellingen af te nemen.
- De transitiearrangementen dienen tenminste de afspraken en maatregelen te bevatten waarmee het arrangement de risico's op frictiekosten daadwerkelijk beperkt. Het ligt in de rede dat dit blijkt uit concrete informatie over de in dit verband gemaakte afspraken c.q. getroffen maatregelen en helder inzicht geeft in de omvang waarmee aldus de aanvankelijke frictiekosten (die zouden zijn opgetreden zonder arrangement) zijn beperkt.
- Hoewel uit de afspraken van 26 april 2013 niet rechtstreeks kan worden afgeleid dat het arrangement tevens inzicht moet bieden in de resterende frictiekosten bij uitvoering van het arrangement, is dit wel aan te bevelen om een landelijk beeld te krijgen van de resterende frictiekosten waarover de bestuurspartners nog verder afspraken zullen maken. De VNG zal dit in haar ondersteuningsactiviteiten naar de gemeenten als aandachtspunt meenemen.

¹ Exacte volumes voor 2015 kunnen overigens op 31 oktober 2013 nog niet worden gegeven, omdat de jeugdzorg veel kortlopende trajecten kent en veel jongeren die onder het overgangsrecht vallen op 31 oktober 2013 nog niet in zorg zijn. In acht nemende het feit dat exacte volumeafspraken in 2013 nog niet te maken zijn, moet het transitiearrangement hiervoor wel een inventarisatie opnemen en afspraken maken (bijvoorbeeld door middel van een vraag/aanbodanalyse).

² Berenschot en Panteia